

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Μάθημα διδακτικών μεθόδων και τεχνικών για άτομα με αναπηρίες
στη ΜΗ τυπική εκπαίδευση ενηλίκων

Περιεχόμενα

Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας εξειδίκευσης	1
Μέθοδος και διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος	5
Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας: Σχέδιο διδασκαλίας	8
Σχέδιο διδασκαλίας	9
Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας: Πρόγραμμα διδασκαλίας.....	10

Ηθική προσέγγιση των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων..	11
Μέθοδοι, τεχνικές και προσαρμογές στη διδασκαλία ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων.....	14
Τύποι αναπηριών και δυσκολίες στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.....	18

Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας εξειδίκευσης

Εκπαιδευτικές Μέθοδοι και Τεχνικές για Άτομα με Αναπηρίες στη Μη Τυπική Εκπαίδευση Ενηλίκων

Λόγω της φύσης των προβλημάτων τους, τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) χρειάζονται εξειδικευμένες προσαρμογές της διδασκαλίας σε οργανωτικό, ανθρώπινο και τεχνικό-τεχνολογικό επίπεδο.

Στον τομέα της μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων, δεν υπάρχουν συστηματικοί μηχανισμοί για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας. Ο στόχος αυτού του προγράμματος σπουδών είναι να προετοιμάσει τους παρόχους μη τυπικής εκπαίδευσης ενηλίκων για τη δημιουργία και την εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς.

Το πρόγραμμα σπουδών "Μέθοδοι και τεχνικές διδασκαλίας των ΑμεΑ" αποσκοπεί στην ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με τα είδη των αναπηριών και τις δυσκολίες που λόγω αναπηριών προκύπτουν στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Επίσης, στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων για την αναγνώριση των δυσκολιών των ατόμων με διαφορετικούς τύπους αναπηρίας.

Το σεμινάριο ασχολείται με συγκεκριμένες μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας των ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και το βαθμό των αναπηριών τους. Οι συμμετέχοντες εισάγονται σε συγκεκριμένα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αυξήσουν την προσβασιμότητα των εκπαιδευτικών τους προγραμμάτων.

Το μάθημα απευθύνεται κυρίως σε προσωπικό οργανισμών που παρέχουν μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, διδακτικό και μη διδακτικό. Για τη συμμετοχή δεν απαιτείται προηγούμενη εργασιακή εμπειρία ή γνώση των συμμετεχόντων σχετικά με το θέμα.

Οι συμμετέχοντες θα αποκτήσουν τις ακόλουθες ικανότητες:

- Εφαρμογή θεμελιωδών αρχών ηθικής προσέγγισης κατά την εργασία με άτομα με αναπηρία,

- Αναγνώριση του νομοθετικού πλαισίου που ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία στη δια βίου εκπαιδευτική διαδικασία,

- Εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της κοινωνικής ένταξης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον,

- Κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων των βασικών τύπων και βαθμών εξασθένησης ενός ατόμου με αναπηρία και τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει κατά τη συμμετοχή του σε προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης,

- Υλοποίηση της λειτουργικής προσαρμογής των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για ενήλικες με αναπηρία λαμβάνοντας υπόψη τον τύπο και το βαθμό υστέρησης,

- Αξιολόγηση της λειτουργικής προσαρμογής των χωροταξικών, τεχνικών και οργανωτικών απαιτήσεων για διδασκαλία ενηλίκων με αναπηρίες.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε
τρεις ενότητες:

- Ηθική προσέγγιση των ατόμων με αναπηρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων,
- Μέθοδοι, τεχνικές και προσαρμογές στη διδασκαλία των ΑΜΕΑ ως μέρος της διαδικασίας εκπαίδευσης ενηλίκων,
- Τύποι αναπηριών και δυσκολίες στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Μέθοδος και διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος

Με συγχρηματοδότηση από το
πρόγραμμα «Erasmus+»
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προβλέπονται 24 ώρες για την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι οποίες χωρίζονται σε τρεις ενότητες, όπως περιγράφονται παρακάτω.

Η Ενότητα 1, παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τη δεοντολογική συμπεριφορά κατά την αλληλεπίδραση με άτομα με αναπηρία, ευαισθητοποίηση σχετικά με τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, καθώς και ενημέρωση σχετικά με συμπεριφορές που εισάγουν διακρίσεις. Γίνεται επίσης λόγος για σχετικούς Ευρωπαϊκούς κανονισμούς και συστάσεις. Η διάρκεια της ενότητας είναι 4 ώρες.

Η δεύτερη ενότητα θα εξετάσει θέματα όπως το εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, την εξατομικευμένη προσέγγιση, και τις κατάλληλες (και στο μέτρο του δυνατού υλοποιήσιμες) προσαρμογές. Θα αναφερθεί επίσης σε μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας. Αυτή η ενότητα θα διαρκέσει 6 ώρες.

Και τέλος, η τρίτη Ενότητα, η οποία καλύπτεται σε 14 ώρες, θα αναφερθεί αναλυτικά σε διάφορες μορφές αναπηριών, μαζί με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για την εξασφάλιση ομαλής επικοινωνίας. Η ενότητα συμπληρώνεται με την παρουσίαση συγκεκριμένων μεθόδων και τεχνικών προσαρμογής και διδασκαλίας.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει άμεση διδασκαλία, συζήτηση και εργαστηριακές ασκήσεις. Το περιεχόμενο που προορίζεται για άμεση διδασκαλία περιλαμβάνει ερωτήσεις για προβληματισμό και συζήτηση, καθώς και ασκήσεις που θα πραγματοποιηθούν ατομικά ή ομαδικά με τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα.

Στο τέλος κάθε ενότητας βρίσκονται ασκήσεις εργαστηρίου, οι οποίες απαιτούν μεγαλύτερο βαθμό εμπλοκής και προβληματισμού από τους συμμετέχοντες.

Οι ασκήσεις αυτές έχουν ρόλο ευαισθητοποίησης, επιτρέποντας την καλύτερη εμβάθυνση στη φύση και το βαθμό των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ.

Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται συνεργατικά / ομαδικά.

Το συνοδευτικό υλικό, δηλαδή οι παρουσιάσεις PowerPoint και τα σχέδια μαθημάτων, μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την αυτοδιδασκαλία ενηλίκων χωρίς προηγούμενη εμπειρία. Είναι γραμμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να μην έχουν μεγάλο φόρτο περιεχομένου, αλλά να στοχεύουν στην εμβάθυνση των γνώσεων σχετικά με τις προαναφερθείσες κύριες πτυχές της διδασκαλίας των ΑμεΑ.

Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας:

Σχέδιο διδασκαλίας

Σχέδιο διδασκαλίας

	Εκπαιδευτική ενότητα	Διάρκεια
1.	Ηθική προσέγγιση των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων	4 ώρες
2.	Μέθοδοι, τεχνικές και προσαρμογές στη διδασκαλία ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της διαδικασίας εκπαίδευσης ενηλίκων	6 ώρες
3.	Μορφές αναπηριών και δυσκολιών στο εκπαιδευτικό περιβάλλον	14 ώρες
Σύνολο:		24 ώρες

Σχέδιο και πρόγραμμα διδασκαλίας: Πρόγραμμα διδασκαλίας

Ηθική προσέγγιση των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση ενηλίκων

Διάρκεια: Διάρκεια: 4 ώρες

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Δικαιώματα και δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία στη δια βίου εκπαίδευση	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός των δικαιωμάτων των ΑμεΑ που είναι απαραίτητα για τη δια βίου εκπαίδευση • Αναγνώριση των δυνατοτήτων των ατόμων με αναπηρία στη δια βίου εκπαίδευση
Σtereότυπα γύρω από τα άτομα με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός ενεργών στερεοτύπων

<p>Προκαταλήψεις γύρω από τα άτομα με αναπηρία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση ενεργών προκαταλήψεων • Γνώση για την επίδραση των προκαταλήψεων σε ένα άτομο με αναπηρία
<p>Διακρίσεις κατά των ατόμων με αναπηρία και η μείωσή τους στη δια βίου εκπαίδευση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ερμηνεία συμπεριφορών που δημιουργούν διακρίσεις • Αξιοποίηση των μηχανισμών που απαιτούνται για τη μείωση των διακρίσεων
<p>Ευρωπαϊκοί κανονισμοί και συστάσεις σχετικά με την προσβασιμότητα της δια βίου εκπαίδευσης σε άτομα με αναπηρία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός των βασικών εγγράφων που ρυθμίζουν τα δικαιώματα και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία στη δια βίου εκπαίδευση

Για να αποκτήσετε πρόσβαση σε αυτή
την ενότητα διδασκαλίας, κάντε κλικ στο
σύνδεσμο:

PDF: Ηθική προσέγγιση απέναντι
στα άτομα με αναπηρίες στην
εκπαίδευση ενηλίκων.

Παρουσίαση: Ηθική προσέγγιση
απέναντι στα άτομα με αναπηρίες
στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Ηθική προσέγγιση,
στερεότυπα,
προκαταλήψεις και
διακρίσεις

Ευρωπαϊκοί κανονισμοί

Μέθοδοι, τεχνικές και προσαρμογές στη διδασκαλία ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων

Διάρκεια: 6 ώρες

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιολόγηση των βασικών παραγόντων για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς
Εξατομικευμένη προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή των αρχών της συμμετοχικότητας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον • Εξήγηση της έννοιας της της εξατομικευμένης προσέγγισης

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Εξατομικευμένη προσέγγιση	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση μηχανισμών εξατομικευμένης προσέγγισης κατά τη διάρκεια εργασίας με άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης
Εύλογες προσαρμογές	<ul style="list-style-type: none"> • Εξήγηση της αρχής των εύλογων προσαρμογών
Οργανωτικές διευκολύνσεις για άτομα με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός οργανωτικών χαρακτηριστικών που μπορούν να προσαρμοστούν σε άτομα με αναπηρία • Σχεδιασμός της οργάνωσης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Χωροταξική προσαρμογή για άτομα με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός χωρικών χαρακτηριστικών που μπορούν να προσαρμοστούν σε άτομα με αναπηρία • Σχεδιασμός της χωροθέτησης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
Τεχνικές διευκολύνσεις για άτομα με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός των τεχνικών επιλογών προσαρμογής για άτομα με αναπηρία • Σχεδιασμός τεχνικών διευκολύνσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
Μέθοδοι και τεχνικές διδασκαλίας ατόμων με αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμός μεθόδων και τεχνικών ειδικών για διδασκαλία συμμετεχόντων με αναπηρίες • Ανάπτυξη εκπαιδευτικού περιεχομένου και περιβάλλοντος προσαρμοσμένου στις ανάγκες των συμμετεχόντων

Για να αποκτήσετε πρόσβαση σε αυτή
την ενότητα διδασκαλίας, κάντε κλικ στο
σύνδεσμο:

PDF: Μέθοδοι, τεχνικές και
προσαρμογή στη διδασκαλία
ατόμων με αναπηρία στο
πλαίσιο της εκπαίδευσης
ενηλίκων

Παρουσίαση: Μέθοδοι,
τεχνικές και προσαρμογή
στη διδασκαλία ατόμων με
αναπηρία στο πλαίσιο της
εκπαίδευσης ενηλίκων
διαδικασία.

Τύποι αναπηριών και δυσκολίες στο εκπαιδευτικό περιβάλλον

Διάρκεια: 14 ώρες

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Άτομα με προβλήματα όρασης	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών τυφλών και ατόμων με μειωμένη όραση. • Περιγραφή των δυσκολιών και των περιορισμών που μπορεί να συνεπάγεται η οπτική αναπηρία στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης.

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα	
Άτομα με προβλήματα όρασης	<ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για πιο επιτυχημένη επικοινωνία με άτομα με προβλήματα όρασης σε εκπαιδευτικό πλαίσιο. • Εύλογες προσαρμογές για άτομα με προβλήματα όρασης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο • Σχεδιασμός ειδικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας για άτομα με προβλήματα όρασης σε εκπαιδευτικό πλαίσιο	
Άτομα με προβλήματα ακοής	<ul style="list-style-type: none"> • Διάκριση των βασικών χαρακτηριστικών κωφών και βαρήκων. • Περιγραφή των δυσκολιών και των περιορισμών που μπορεί να συνεπάγεται η ακουστική αναπηρία στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης.	

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Άτομα με προβλήματα ακοής	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών της κοινότητας και του πολιτισμού των κωφών • Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για πιο επιτυχημένη επικοινωνία με άτομα με προβλήματα ακοής σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο • Εύλογες προσαρμογές για άτομα με προβλήματα ακοής σε εκπαιδευτικό πλαίσιο • Σχεδιασμός ειδικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας για άτομα με προβλήματα ακοής σε εκπαιδευτικό πλαίσιο

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Άτομα με κινητικές διαταραχές	<ul style="list-style-type: none"> • Διάκριση των βασικών χαρακτηριστικών των ατόμων με κινητικές διαταραχές • Περιγραφή των δυσκολιών και των περιορισμών που μπορεί να προκύπτουν λόγω κινητικών διαταραχών στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης • Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για μια πιο επιτυχημένη επικοινωνία με άτομα που έχουν κινητικές διαταραχές σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο • Εύλογες προσαρμογές για άτομα με κινητικές διαταραχές στο εκπαιδευτικό πλαίσιο • Σχεδιασμός ειδικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας για άτομα με κινητικές διαταραχές σε εκπαιδευτικό πλαίσιο

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
Άτομα με νοητική αναπηρία	<ul style="list-style-type: none"> • Εύλογες προσαρμογές για άτομα των ατόμων με νοητική αναπηρία • Περιγραφή των δυσκολιών και των περιορισμών που μπορεί να προκύπτουν λόγω νοητικής αναπηρίας στο πλαίσιο της δια βίου εκπαίδευσης • Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για μια πιο επιτυχημένη επικοινωνία με άτομα που έχουν νοητική αναπηρία σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο • Εύλογες προσαρμογές για άτομα με νοητική αναπηρία στο εκπαιδευτικό πλαίσιο • Σχεδιασμός ειδικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας για άτομα με νοητική αναπηρία σε εκπαιδευτικό πλαίσιο

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
<p>Άτομα με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εξήγηση της έννοιας και ορισμός της ψυχικής υγείας • Αναγνώριση των συνηθέστερων τύπων ψυχικών διαταραχών και διαταραχών συμπεριφοράς στους ενήλικες • Εντοπισμός των δεικτών που υποδεικνύουν την ύπαρξη δυσκολιών στον τομέα της ψυχικής υγείας • Εφαρμογή των κανόνων παροχής πρώτων βοηθειών σε άτομα που περνούν κρίση ψυχικής υγείας • Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για μια πιο επιτυχημένη επικοινωνία με άτομα που έχουν ψυχικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο • Εύλογες προσαρμογές για άτομα με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο

Περιεχόμενο	Μαθησιακά αποτελέσματα
<p>Άτομα με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός ειδικών μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας για άτομα με ψυχικές και διαταραχές συμπεριφοράς σε εκπαιδευτικό πλαίσιο

Για να αποκτήσετε πρόσβαση σε αυτή
την ενότητα διδασκαλίας, κάντε κλικ στο
σύνδεσμο:

Προβλήματα όρασης:

PDF: Διδακτική ενότητα για
άτομα με οπτική αναπηρία.

Παρουσίαση: Διδακτική
ενότητα για άτομα με οπτική
αναπηρία.

Προβλήματα ακοής:

PDF: Διδακτική ενότητα
για άτομα με ακουστική
αναπηρία

Παρουσίαση Διδακτική
ενότητα για άτομα με
ακουστική αναπηρία.

Κινητικές

PDF: Διδακτική ενότητα για άτομα με κινητικές διαταραχές

Παρουσίαση: Διδακτική ενότητα για άτομα με κινητικές διαταραχές.

Διανοητικές

PDF: Διδακτική ενότητα για άτομα με νοητική αναπηρία

Παρουσίαση: Διδακτική ενότητα για άτομα με νοητική αναπηρία.

Ψυχικές διαταραχές και διαταραξές συμπεριφορά

PDF: Διδακτική ενότητα για
άτομα με ψυχικές και
συμπεριφορικές διαταραχές

Παρουσίαση: Διδακτική ενότητα
για άτομα με ψυχικές και
συμπεριφορικές διαταραχές